

KVALITETSSTANDARD

For social behandling for stofmisbrug efter servicelovens § 101

Indledning	3
1. Opgaver der udføres på stofmisbrugsområdet.....	3
2. Ydelser i stofmisbrugsbehandlingen	4
3. Målgruppe for tilbud om stofmisbrugsbehandling	6
4. Mål for indsats	6
5. Organisatorisk struktur	6
6. Visitationsprocedure	6
7. Behandlingsgaranti	7
8. Muligheden for frit valg.....	7
9. Udarbejdelse, koordinering og opfølgning på behandlingsplaner og handleplaner.....	7
10. Brugerinddragelse	8
11. Regler for betaling af kost og logi m.v.	8
12. Sagsbehandling og klageadgang	8
13. Personalets faglige kvalifikationer og kompetenceudvikling	9
14. Monitorering af indsatsen	9
15. Opfølgning på Borgerens behandlingsplan:.....	9
16. Måltal for indsatsen	9
17. Hvis der er hjemmeboende børn	10
18. Fremtidig indsats på stofmisbrugsbehandlingsområdet	10
19. Kvalitetskrav kommunen stiller til de døgnbehandlingssteder, som kommune anvender til løsning af opgaver efter § 101.....	10

Indledning

Dette er Bornholms Regionskommunes kvalitetsstandard for stofmisbrugsbehandling. En kvalitetsstandard er de retningslinjer, kommunen har lavet på et bestemt område. Retningslinjerne er den måde, som kommunen har valgt at leve op til den lovgivning, Folketinget har vedtaget. Folketinget har vedtaget, at alle kommuner skal tilbyde misbrugsbehandling - det fremgår af servicelovens § 101 og sundhedslovens § 142 - men det er op til politikerne i den enkelte kommune at beslutte, hvordan kommunen skal lave sine behandlingstilbud, hvad de skal indeholde osv. En kvalitetsstandard skal altså supplere lovgivningen ved at være med til at klarlægge borgernes rettigheder og rammerne for den hjælp, borgerne kan få.

Det er hensigten, at kvalitetsstandarden er formuleret i et letforståeligt sprog, og giver borgerne et samlet overblik over kommunens tilbud inden for stofmisbrugsbehandling.

Kommunen skal offentliggøre sin kvalitetsstandarder for misbrugsbehandling, og den skal som minimum revideres hvert andet år.

1. Opgaver der udføres på stofmisbrugsområdet

Følgende opgaver udføres på stofmisbrugsområdet i Bornholms Regionskommune:

- a) Rådgivning til borgere, pårørende og samarbejdspartnere om stofmisbrug og muligheder for behandling og støtte
- b) Udredning af behandlingsbehov og visitation til behandling i egne eller eksterne behandlingstilbud
- c) Planlægning og gennemførelse af samtaleforløb med borgere (individuelt eller i grupper)
- d) Opfølgning på forløb i eksterne behandlingstilbud, fx døgnbehandling
- e) Social støtte i form af støttende samtaler, praktisk støtte, planlægning af opgaver i hjemmet osv.
- f) Ordination og udlevering af substitutionsmedicin
- g) Rådgivning om sundhed til personer med misbrugsproblemer
- h) NADA-øreakupunktur
- i) Opsøgende arbejde blandt særligt udsatte personer med misbrugsproblemer
- j) Aktivitets- og værestedsfunktion for særligt udsatte personer med misbrugsproblemer

Punkt i og j er ikke en del af den egentlige behandlingsindsats, og er derfor ikke omfattet af denne kvalitetsstandard.

Det nærmere indhold af punkterne a-h er beskrevet nedenfor.

2. Ydelser i stofmisbrugsbehandlingen

Nedenfor er beskrevet det nærmere indhold af de forskellige tilbud/ydelser.

Hovedydelse	Underydelser	Formål og indhold
Stofmisbrugs- behandling. Servicelovens § 101: ”Kommunalbestyrelsen skal tilbyde behandling af stofmisbrugere.”	Motivationsarbejde	Formålet med motivationsarbejdet er at støtte borgeren til at tage en beslutning om at ændre sit stofmisbrug og starte i behandling, eller at borgeren bliver oplyst og afklaret omkring sin egen misbrugssituation. Motivationsarbejdet tilrettelægges individuelt
	Primærbehandling	Formålet med primærbehandlingen er, at den enkelte lærer sit eget misbrugsmønster at kende, lærer at forstå de fysiske og psykiske konsekvenser af et forsat misbrug, og får mulighed for at erhverve sig nye færdigheder og strategier, således at de kan leve et liv i overensstemmelse med egne værdier. Dette kan være et liv med eller uden substitutionsmedicin. Primærbehandlingen tilrettelægges som udgangspunkt individuelt. Primærbehandlingen kan foregå ambulantly – dvs. hvor borgeren fortsat bor hjemme – eller som døgnbehandling, hvor borgeren midlertidigt bor på et behandlingssted.
	Efterbehandling	Formålet med efterbehandlingstilbuddet er at hjælpe borgeren tilbage til en tilværelse efter endt primær misbrugsbehandling, samt at give borgerne forsat støtte gennem de forskellige faser, når ny livsstil skal fastholdes, og indtil det at leve uden et stofmisbrug bliver et mere naturligt valg. Efterbehandlingen tilrettelægges individuelt og iværksættes efter gennemført primærbehandling.
	Tilbagefaldsbehandling	Formålet med tilbagefaldsbehandlingen er at hjælpe borgeren med at fastholde resultaterne fra primærbehandlingen. Dette sker indenfor en tidsramme, hvor læringen fra den primære behandling kan genopfriskes og udnyttes, typisk indenfor et år. Tilbagefaldsbehandlingen tilrettelægges individuelt.
	Social støtte	Social støtte er et tilbud særligt målrettet borgere med mindre grad af stabilitet og struktur i tilværelsen. Formålet med støtten er at forbedre borgerens funktionsniveau og livskvalitet, at motivere og støtte borgeren i at undlade sidemisbrug og at hjælpe med at knytte forbindelse til relevante social- og sundhedsmyndigheder. Social støtte kan være karakteriseret ved at være en længerevarende skadesreducerende indsats. Støtten tilrettelægges i samarbejde med borgerne og iværksættes efter en udarbejdet handleplan.

Rådgivning. Serviceovens § 10: ”Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at enhver har mulighed for at få gratis rådgivning. Formålet med rådgivningen er at forebygge sociale problemer og at hjælpe borgeren over øjeblikkelige vanskeligheder. På længere sigt er formålet at sætte borgeren i stand til at løse opståede problemer ved egen hjælp. Rådgivningen kan gives særskilt eller i forbindelse med anden hjælp efter denne eller anden lovgivning”.	Rådgivning til personer med misbrugsproblemer	Der kan ydes anonym rådgivning ved henvendelse til stofmisbrugsbehandlingen. Der kan rådgives om mulighederne for at komme i behandling, ligesom der kan rådgives om muligheden for at søge hjælp og støtte i kommunen i det hele taget.
	Rådgivning til pårørende	Med bevidsthed om, at et stofmisbrug i en familie berører alle familiemedlemmer, tilbyder stofmisbrugsbehandlingen pårørendesamtaler med borgerens nærmeste pårørende. Formålet er at give specifik hjælp til de pårørende med de relevante problemer, de måtte have som følge af deres pårørendes stofmisbrug. Desuden får de pårørende mulighed for at få et generelt indblik i, hvad det indebærer for borgeren at være i stofmisbrugsbehandling.
	Rådgivning til fagpersoner/ samarbejdspartnere	Ved problematikker vedrørende stofmisbrug kan der ligeledes tilbydes undervisning til fagpersoner, virksomheder, institutioner m.m. Dette skal aftales individuelt. Planlægning og afviklingen sker efter konkret vurdering af behovet.
Vederlagsfri lægelig behandling til stofmisbrugere. Sundhedslovens § 142: ”Kommunalbestyrelsen tilbyder vederlagsfri lægelig behandling med afhængighedsskabende lægemidler til stofmisbrugere”.		Personer som er fysisk afhængige af opioider efter et længerevarende misbrug kan sættes i medicinsk behandling, eller såkaldt substitutionsbehandling, fx med metadon eller subutex. Behandlingen igangsættes af misbrugsteamets lægekonsulent på baggrund af en udredning og undersøgelse. Der udarbejdes en lægelig behandlingsplan med oplysning om formålet med behandlingen, valg af præparat, dosisstørrelse, udleveringsmåde, kontrol med indtagelsen, samarbejde og koordinering med anden lægelig behandling. Substitutionsbehandling tilbydes aldrig alene som den eneste behandlingsform, men altid i sammenhæng med social behandling for stofmisbrug.
Øvrige tilbud	Sundhedssamtaler	Som en del af den medicinske og/eller sociale behandling eller som et led i en rådgivningsindsats, tilbyder misbrugsteamet sundhedssamtaler med en sygeplejerske. Samtalerne har fokus på sygdom og sundhedsfremme i relation til problematikker relateret til misbrug og substitutionsbehandling, herunder Hepatitis C, HIV m.m.
	NADA (øreakupunktur).	Som et supplement til den medicinske og/eller sociale behandling tilbydes NADA

		(øreakupunktur). Behandlingen består i 3-5 nåle som sættes i øret. Behandlerne som tilbyder NADA er diplomuddannede i metoden. NADA kan medvirke til at lindre en række symptomer som f.eks. abstinenser, angst, stoftrang, søvnbesvær, fysisk og psykisk uro, aggressiv adfærd, stress og til at styrke koncentrationsevnen.

3. Målgruppe for tilbud om stofmisbrugsbehandling

Borgere i Bornholms Regionskommune på 18 år og derover, der har et stofmisbrug.

4. Mål for indsats

Det er målet for kommunens indsats:

- At borgeren ophører med eller reducerer sit misbrug, herunder eliminerer evt. sidemisbrug
- At borgeren samlet set opnår en bedre livssituation eller mere hensigtsmæssig livsstil, fx med mere struktur og stabilitet i hverdagen og udvikling af mestringsstrategier i forskellige sammenhænge
- At borgeren kan bevare sit arbejde eller komme i arbejde eller uddannelse
- At borgeren kan forbedre sin sundhedstilstand og egenomsorg
- At borgeren oplever et målrettet og sammenhængende tilbud
- At borgeren oplever selv at have indflydelse på den behandling, der tilrettelægges
- At misbrugsbehandlingen er koordineret med øvrige relevante instanser

5. Organisatorisk struktur

Misbrugsteamet er fysisk placeret i ”Huset” i Lille Madsegade 34, 3700 Rønne, og er en del af Center for Sundhed. Til at varetage de behandlingsmæssige opgaver er der ansat 3 stofmisbrugsbehandlere, 1 sygeplejerske og 1 lægekonsulent. I alt er der 3,75 årsværk + lægekonsulent 34 timer pr. mdr.

6. Visitationsprocedure

Personer der ønsker rådgivning om misbrugsbehandling, eller som ønsker at blive visiteret til behandling, skal henvende sig til misbrugsteamet ved personligt fremmøde i ”Huset” i Lille Madsegade 34, 3700 Rønne eller ved telefonisk henvendelse på Center for Sundhed hovednummer: 56927516.

Inden det besluttet, hvilken behandling, borgeren kan tilbydes, mødes borgeren med en sagsbehandler, som foretager en udredning, hvor borgerens problemer, ønsker, evt. tidligere erfaringer med behandling osv. belyses. Herefter beslutter sagsbehandleren sammen med resten af misbrugsteamet, hvilken behandling, der kan tilbydes. Der bliver truffet en afgørelse, som borgeren får meddelt skriftligt. Misbrugsteamet har to medarbejdere, der har udredning og visitation, som deres særlige arbejdsområde.

Hvis det drejer sig om en borger, der skal i substitutionsbehandling, kan denne behandling dog iværksættes, så snart borgeren har haft en samtale med behandlingens lægekonsulent. Lægekonsulenten kan træffes hver anden mandag.

7. Behandlingsgaranti

I serviceloven er der fastsat en behandlingsgaranti på 14 dage. Dette betyder, at der højst må gå 14 dage fra borgeren har henvendt sig med ønske om behandling, til behandlingen iværksættes.

I Bornholms Regionskommune bestræber vi os på at tilrettelægge sagsbehandlingen så smidigt, så behandlingsgarantien i langt størstedelen af tilfældene kan overholdes.

8. Muligheden for frit valg

I servicelovens § 101 stk. 3: står der:

”En person, der er visiteret til behandling, kan frit vælge at blive behandlet i et andet offentligt behandlingstilbud eller godkendt behandlingstilbud af tilsvarende karakter som det, der er visiteret til efter stk.1”.

Dette betyder, at borgeren har en ret til at vælge alternativt behandlingssted, som kan levere det behandlingstilbud, der er visiteret til. Hvis kommunen fx har bevilget en døgnbehandling, kan borgeren altså selv vælge, hvor den skal foregå. I praksis foregår det på den måde, at borgeren drøfter mulighederne for behandlingssted med sagsbehandleren/misbrugsbehandleren, og tager på forbesøg på institutionen.

Med hensyn til frit valg af det ambulante behandlingstilbud og dagbehandlingstilbud, er der en begrænsning på Bornholm, idet der kun findes ét ambulante behandlingstilbud og ét dagbehandlingstilbud. Det betyder, at der i praksis ikke er frit valg, selvom borgeren formelt har ret til selv at vælge behandlingstilbud.

Hvis en borgere vælger at blive behandlet i et andet behandlingstilbud end det, kommunen oprindeligt har visiteret til, fraviges kravet om, at tilbud om behandling skal iværksættes senest 14 dage efter henvendelsen til kommunen.

Retten til at vælge et andet behandlingstilbud kan begrænses, hvis kommunen vurderer, at hensynet til borgeren taler herfor.

9. Udarbejdelse, koordinering og opfølgning på behandlingsplaner og handleplaner

Der udarbejdes behandlingsplaner i tæt samarbejde med borgerne, og den revideres, når det er aktuelt. Borgeren underskriver planen og får udleveret sit eget eksemplar. Efterfølgende er det stofmisbrugsbehandlerens arbejde at være med til at sikre, at indsatsen koordineres således, at borgere med stofmisbrug oplever størst mulig sammenhæng mellem de kommunale tilbud.

Behandlingsplanen beskriver mål på kort og længere sigt kombineret med en tidsplan og opgavefordeling mellem misbrugsteamet, borgeren og andre relevante aktører.

Behandlingsplanen fokuserer på sociale forhold, misbrugsmæssige forhold og sundhedsmæssige forhold for borgeren.

Formålet er i så høj grad som muligt, at sikre en tværfaglig og koordineret hjælp til den enkelte stofmisbruger.

10. Brugerinddragelse

Borgeren inddrages i hele forløbet og er medbestemmende i forhold til handleplan og behandlingstilbud.

11. Regler for betaling af kost og logi m.v.

Den behandling, borgeren bliver bevilget, er gratis. Dog er der en egenbetaling til kost og logi i forbindelse med døgnbehandling.

Priser for kost og logi fremgår af de enkelte døgnbehandlingsinstitutioners hjemmeside eller andet materiale om deres behandlingstilbud. Priserne er godkendt af deres hjemkommune.

Som udgangspunkt betaler borgeren selv for kost og logi i forbindelse med døgnbehandling direkte til behandlingsstedet. Betalingen sker fra første dag og inkluderer "hele pakken", hvilket betyder, at borgeren ikke kan fravælge enkelte måltider eller andre serviceydelser såsom f.eks. tøjvask og lignende.

Den konkrete egenbetaling fastsættes efter en individuel økonomisk beregning på grundlag af borgerens indtægt, så det sikres, at borgeren under behandlingen har et rimeligt økonomisk råderum. I særlige tilfælde kan borgeren anmode om, at kommunen indestår for egenbetalingen gennem træk i forsørgelsesgrundlaget inden udbetaling. Såfremt borgeren forlader døgnbehandling i utide ophører egenbetalingen fra denne dato.

12. Sagsbehandling og klageadgang

En borger kan klage over kommunens afgørelse vedrørende den sociale behandling for stofmisbrug. Klagen skal være misbrugsteamet i hænde senest 4 uger efter, at afgørelsen blev truffet. Klagen fremsættes skriftligt til "Huset", Lille Madsegade 34, 3700 Rønne eller Center for Sundhed, Helsevej 4. 3700 Rønne borgere kan også klage mundtligt til misbrugsteamets sagsbehandlere.

Indenfor 4 uger efter modtagelsen af klagen, skal misbrugsteamet revurdere afgørelsen. Såfremt afgørelsen fastholdes, videresendes klagen til Det Sociale Nævn med begrundelse for afgørelsen, og borgeren orienteres herom. Såfremt klageren får medhold ændres kommunens afgørelse.

Vedrører klagen den lægelige behandling, herunder dosisstørrelse, valg af medicin og udlevering, skal klagen fremsendes til Center for Sundhed, Helsevej 4. 3700 Rønne. Afgørelsen vil blive revurderet, og hvis den fastholdes, fremsendes den til Patientklagenævnet. En klage over sundhedsfaglige afgørelser kan altid fremsendes direkte til Patientklagenævnet.

Såfremt man ønsker at klage over sagsbehandleren eller stofmisbrugsbehandleren, f.eks. at man føler sig dårligt behandlet og ikke oplever at få de nødvendige oplysninger eller råd og vejledning, skal dette ske til kommunalbestyrelsen. Klagen kan sendes til misbrugsteamet, Center for Sundhed, Helsevej 4. 3700 Rønne, som sørger for at sende klagen videre til kommunalbestyrelsen.

Ønsker man at klage over det generelle serviceniveau stiles klagen til Socialudvalget. Klagen kan sendes til misbrugsteamet, Center for Sundhed, Helsevej 4. 3700 Rønne som sørger for at sende klagen videre til Socialudvalget.

Misbrugsteamet giver råd og vejledning og fornøden hjælp i forbindelse med klagesager, som brugeren ønsker rejst. Misbrugsteamet fremsender altid afgørelser vedrørende stofmisbrugsbehandling med en klagevejledning.

13. Personalets faglige kvalifikationer og kompetenceudvikling

Misbrugsteamets behandlere udgøres af en pædagog, en alkolog, en socialrådgiver en sygeplejerske samt lægekonsulent. Medarbejderne er fagligt specialiserede og bliver løbende opkvalificeret. De gennemgår relevante efteruddannelser, herunder uddannelse i kognitiv misbrugsbehandling, som er det fælles faglige afsæt for arbejdet i misbrugsteamet.

Medarbejderne modtager løbende supervision. Formålet med supervisionen og efteruddannelser er, at udvikle teamets og den enkelte medarbejders faglige praksis, herunder sikre implementering af anerkendte behandlingsformer samt have fokus på, hvilke værdier, den faglige praksis afspejler.

14. Monitorering af indsatsen

Monitorering handler om, hvordan indsatsen styres, kontrolleres eller overvåges.

Monitorering af indsatsen vedr. stofmisbrugsbehandling udgøres af følgende elementer:

- Registrering af samtlige sager i journalsystemet Kmd, EKJ Indberetning af samtlige sager til Socialstyrelsen og Sundhedsstyrelsens landsdækkende register over stofafhængige i behandling (Stofmisbrugsdatabasen)
- Løbende opdatering af interne procedurebeskrivelser
- Intern, løbende revision eller audit af klientsager i Kmd, EKJ Årsberetning der forelægges socialudvalget i Bornholms Regionskommune

15. Opfølgning på Borgerens behandlingsplan:

Misbrugsteamet skal sikre opfølgning 1 mdr. og 6 mdr. efter en borgere har afsluttet sit behandlingsforløb. Det registres i den enkeltes borgeres journal om og når der har været opfølgning.

De borgere, som er omfattet af opfølgningen, er borgere, der har afsluttet et behandlingsforløb med status som ”færdigbehandlet”, udskrevet til et ”andet tilbud”, udskrevet til ”hospital” eller udskrevet med ”anden årsag” til afsluttet behandling. Status som færdigbehandlede mm. er kategorier der følger indberetning til stofmisbrugsdatabasen.

16. Måltal for indsatsen

Måltal for indsatsen er:

- At andelen af stofmisbrugere, der efter afsluttet behandling er stoffri er 30 %.
- At andelen af stofmisbrugere, der efter afsluttet behandling har reduceret deres stofmisbrug er 30 %
- At andelen af stofmisbrugere i behandling, der efter afsluttet behandling vender tilbage til stofmisbrugsbehandlingen inden for 12 måneder maksimalt er 30 %

Måltallene er fastlagt med afsæt i en generel vurdering af respons på behandlingen.

17. Hvis der er hjemmeboende børn

Misbrugsteamet sikrer opmærksomhed på forholdene for stofmisbrugerens eventuelle hjemmeboende børn i samarbejde med Familieambulatoriet og Center for Børn og Familie i Bornholms Regionskommune og i samarbejd med de borgere/forældre der er indskrevet i social behandling for stofmisbrug efter § 101.

18. Fremtidig indsats på stofmisbrugsbehandlingsområdet

Kommunens misbrugsindsats (forebyggelse og behandling) er pr. 1. marts 2014 blevet samlet i Center for Sundhed for at opnå en bedre ressourcudnyttelse og et professionaliseret fokus på opgaven på tværs af hele kommunen. Der skal således findes en række samarbejdsmodeller, hvor Center for Sundhed har en initiativpligt i forhold til de forskellige misbrugsproblemstillinger i et frugtbart samarbejde med den øvrige indsats.

19. Kvalitetskrav kommunen stiller til de døgnbehandlingssteder, som kommune anvender til løsning af opgaver efter § 101

Det overordnede princip for kommune er, at døgnbehandlingsstederne er på tilbudsportalen da det er udtryk for de er godkendt som behandlingssted.

Dernæst stilles der krav til at behandlingsstedet indgår i et forpligtigende samarbejde med kommunens Misbrugsteam og borgeren ud fra den behandlingsplan der er udarbejdet. Der stilles krav om, at behandlingsstedet påtager sig rollen som tovholder i den tid borgeren er på behandlingsstedet samt medvirker til og sikre opfølgning og overlevering ved udskrivelse. Der lægges her vægt på at behandlingsstedet har fagligt kvalificerede medarbejdere med erfaring inden for området.

Bornholms Regionskommune samarbejder med forskellige døgnbehandlingssteder alt efter kompleksiteten i behandlingsbehovet og de enkelte behandlingssteder er nøje beskrevet på Tilbudsportalen (www.tilbudsportalen.dk) hvad angår behandlingsform, målgruppe, kerneydelser, personaleforhold, fysiske forhold, pris m.v.